

cit. zák.), tedy zde vlastnice domu. Vina její záleží v tom, že byt přes úřední zábor dále pronajala. Kdyby byl správným názor stěžovatelky, že nyní vojenská správa musí si zase nejprve vymoci rozhodnutí o přidělu bytu proti novému nájemníkovi, mohli by držitelé budov nebo bytů i pravoplatná rozhodnutí o přidělu vždy znova mařiti tím, že by před odevzdáním byt dále pronajali a pak se na smluvní poměr s novým nájemníkem odvolávali. Jak se pronajímatelka s novým nájemníkem vypořádá, jest její věcí.

Čís. 5060.

Tím, že manžel cizozemec, byv slyšen před cizozemským soudem o žalobě, podané na něho v tuzemsku o rozluku manželství, obíral se pouze věcí samou, nenamítнув nepřislušnosti tuzemského soudu, nastala prorogace dle Šu 104 j. n.

§ 76 j. n. nerozeznává mezi tuzemci a cizinci. Dvorské dekrety ze dne 15. července 1796 a ze dne 23. října 1801, čís. 542 sb. z. s. nebyly zrušeny vydáním nové jurisdikční normy. Jak dle práva říšskoněmeckého tak dle práva československého rozhodno jest ve příčině formy, ve které má býti sňatek uzavřen, právo místa, kde byl sňatek uzavřen.

(Rozh. ze dne 26. května 1925, R I 418/25.)

V řízení o žalobě Marie K-ové, bydlící v Broumově, proti Augustu K-ovi, bytem v Berlíně, o rozluku manželství prohlásil se s o u d p r v é s t o l i c e (krajský soud v Hradci Králové) k námitce žalovaného nepřislušným a vyslovil zmatečnost veškerá předchozího jednání. D ů v o d y: Dle předloženého domovského listu pruského vládního presidenta ve Vratislavi jest žalovaný příslušníkem státu pruského (v Německé republice) a jest proto dovolaný tuzemský soud k projednávání tohoto sporu nad cizozemcem dle Šu 4, 34 obč. zák. a čl. XIV. uvoz. zák. k c. ř. s. nepřislušným, pročez bylo dle Šu 42 j. n. vysloviti nepřislušnost tuzemského soudu a současně prohlásiti dosavadní řízení za zmatečné. R e k u r s n í s o u d zamítl námitku nepřislušnosti. D ů v o d y: Jde tu o manželský spor dvou cizinců, z nichž jeden bydlí v tuzemsku, druhý v Německu, kam jest příslušným. K rozhodování o žalobách o rozluku manželství povolán jest dle Šu 76 j. n. výhradně soud posledního společného bydliště manželů. Cizinci mohou se však ve smyslu Šu 104 j. n. podrobiti pravomoci zdejšího soudu, i když tu posledního společného bydliště neměli, a to, jak poslední odstavec nového znění tohoto paragrafu praví, také mlčky tím způsobem, že žalovaná strana, neopověděvši námitky nepřislušnosti zdejšího soudu, ve věci dále jedná. Tak tomu bylo i v tomto případě, neboť žalovaný po doručení žaloby, byv o žalobě slyšen u soudu v Berlíně dne 6. února 1925, tvrzení žalobní vyvracel, důkazy nabízel a učinil návrh, aby manželství bylo rozloučeno z výhradné viny žalobkyně, aniž by nepřislušnost soudu tuzemského byl namítal, čímž nastala prorogace dle Šu 104 cit. zák. (srv. rozh. sb. n. s. čís. 1205 a 1016). Na tom ničeho nemění okolnost, že žalovaný podáním z 10. března 1925 nepřislušnost soudu namítal, od-

volává se na § 42 j. n., neboť přehlíží ustanovení §u 43 j. n., ježto námitka nepřislušnosti byla vznesena již po ústním roku dne 8. ledna 1925 odbývaném a po výsledku svědků soudem dožádaným. Žalovaný mohl námitku tu s výsledkem uplatnit pouze při prvním roku nebo, poněvadž ho v řízení rozlukovém není, před tím, než se pustil do jednání ve věci hlavní; zmeškal to, jest s námitkou vyloučen (§ 240 odstavec první a 441 c. ř. s.) a nemohl by ani soud procesní k své nepřislušnosti přihlížeti sám od sebe, když rok k ústnímu jednání o žalobě byl již odbýván a jde pouze o nepřislušnost, prorogací zhojitelnou (Neumannův komentář k c. ř. s. str. 136). Neměl proto první soud na opožděně vznesenou námitku zřetel bráti, a bude mu ve věci samé rozhodnouti. Při tom bude vzhledem k tomu, že povolení rozluky manželství předpokládá samozřejmě manželství platně uzavřené, jak nasvědčuje i srovnání nadpisových rubrik § 93, 94, 103 obč. zák. zkoumati především tuto otázku, neboť žalovaný jest příslušníkem říšskoněmeckým, sňatek uzavřen byl v Čechách dle obřadů církevních, kdežto § 1317 něm. obč. zák. předpisuje uzavření sňatku civilního před příslušným úřadem stavovským. § 1324 téhož zákona pak prohlašuje manželství, které tímto způsobem uzavřeno nebylo, neplatným, pokud tu není výminky v druhém odstavci cit. §u zmíněné, což nutno vyšetřiti. Také bude si povšimnouti čl. 13 a 40 uv. zák. k něm. obč. zák. a v článku posléze uvedeném citovaného a změněného zákona ze 4. května 1870, spolk. zak. str. 599, o uzavírání manželství a vyznačování osobního stavu příslušníků něm. spolkových států v cizině, na základě kterýchžto předpisů bude pak předběžnou otázku platnosti manželství stran rozhodnouti a pak teprve v případě kladném bude řešiti otázku další, jsou-li tu v žalobě uplatňované důvody rozlukové.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Jest nesporno, že poslední společné bydliště obou manželů bylo v tuzemsku a to v Broumově v Čechách. Již z toho důvodu jest z tuzemských soudů pro žalobu manželky na rozluky manželství podle §u 76 j. n. výlučně příslušným krajský soud v Hradci Králové. Ale, i kdyby dovolaný soud nebyl býval od původu podle §u 76 j. n. příslušným, byl by se jím stal podle §u 104 poslední odstavec j. n., protože manžel, byv o obsahu žaloby dne 6. února 1925 u obvodového soudu v Berlíně vyslechnut, pustil se do jednání a nejen nepřislušnost nenamítal, nýbrž sám rozluky manželství — ovšem z výhradné viny žalobkyně — navrhoval. To správně rekursní soud vyložil a možno v tom směru odkázati na jeho odůvodnění. Stěžovatel jest na omylu, mině, že tento spor jest odňat tuzemskému soudnictví podle §u 42 odstavec první j. n., protože manželé jsou příslušníky říše Německé. Předem § 76 j. n. nerozeznává mezi tuzemci a cizozemci a určuje pro žaloby tam uvedené zvláštní výlučné sudiště posledního společného bydliště obou manželů. Mimo to bydlí žalobkyně až dosud v Broumově, takže tu platí také dvor. dekret ze dne 15. července 1796 příl. 2 k dvorskému dekretu ze dne 23. října 1801, čís. 542 sb. z. s., které zásadně uznávají tu-

zemské soudnictví pro žaloby cizozemců ve věcech manželských, když aspoň jeden z manželů jest v tuzemsku usedlým, a nařizují, že takové žaloby mají býti posuzovány podle předpisů té země, kde manželství bylo uzavřeno. Tyto dvorské dekrety neupravují soudní příslušnosti, nýbrž obsahují předpisy mezinárodního práva soukromého a proto nebyly zrušeny vydáním nové jurisdikční normy. Tím jest tento spor o příslušnost vyřízen a nebylo by třeba zabývat se v tomto období řízení otázkami, které zasahují již do věci samé, kterých však rekursní soud se dotkl. Aby snad spor nebyl sveden na scestí, nutno k dotyčným vývodům napadeného usnesení zaujati stanovisko a poukázati k tomu, že jak podle práva říšsko-německého, tak i podle práva rakouského a nyní československého rozhodno jest ve příčině formy, ve které sňatek má býti uzavřen, právo místa, kde sňatek byl uzavřen (*locus regit actum*). To jde pro Čsl. právo na jevo jednak z §u 36 obč. zák., jednak z min. nař. ze dne 15. dubna 1879, čís. 57 ř. zák. (při §u 47 obč. zák.) a jest v soudnictví všeobecně uznáváno; pro říši Německou pak jest to výslovně stanoveno ve čl. 11 odstavec první uv. zák. k obč. zák., který zní: »Forma právního jednání řídí se podle zákonů, které jsou směrodatné pro právní poměr, tvořící předmět právního jednání. Stačí však zachování zákona místa, kde právní jednání bylo předsevzato.« Podle toho může býti pro manželství německých příslušníků v cizozemsku uzavřené použito buď formy, kterou žádá domácí právo, nebo formy, kterou žádá zákon místa uzavření sňatku. Jen pro manželství v tuzemsku, totiž v Německu uzavřená předpisuje čl. 13 odstavec třetí uv. zák. k obč. zák. pro říši Německou, že forma manželství v tuzemsku uzavřeného určuje se výhradně podle německých zákonu, tedy také v tom směru platí zásada *locus regit actum* (srv. též *Walker Internationales Privatrecht* str. 550—553). V tomto případě bylo manželství uzavřeno v Broumově v Čechách podle obřadu římsko-katolického a mimo to možno z přiloženého oddacího listu souditi, že snoubenka nebyla tehdy státní občankou německou, což ovšem zjišťováno nebylo, ale je lhostejno.

Čís. 5061.

Věcné ručení exekučně prodané nemovitosti za převodní poplatek.

Exekuční soud jest toliko oprávněn zkoumati, zda nemovitost, v exekuci vzatá, byla předmětem převodu, z něhož byl poplatek předepsán, nikoliv, zda poplatek bylo předepsati čili nic. Nemůže ani řešiti otázku, zda nemovitost ručí za převodní poplatek, když původní příklep (§§ 156 a 237 ex. ř.) pozbyl podle §u 157 ex. ř. účinnosti.

(Rozh. ze dne 20. května 1925, R I 438 25.)

E x e k u č n í s o u d nepřikázal eráru z výtěžku exekučně prodané nemovitosti ve výsadním pořadí převodní poplatek. **R e k u r s n í s o u d** napadené usnesení potvrdil.

N e j v y š š í s o u d převodní poplatek přikázal.

D ů v o d y:

Jest přisvědčiti k názoru rekursního soudu, že exekuční soud je oprávněn zkoumati, zda věcné ručení nemovitosti, v dražbu vzaté, za